

Valgene som Mindretal, man saa vilde vende tilbage til" — det var det, der formodentlig skulde ligge i Ministerens Ord — „at lade det private Initiativ raade frit og uhindret“. Og længere henne siger jeg: „Men det er rigtigt, at vi ikke altid har været tilfredse med den Maade, hvorpaa Regeringen har administreret sit System, og at vi mener, at den har begaaet væsenlige Fejlgreb paa mange Punkter“. Der vil ikke blive noget Valg mellem to Systemer, thi heller ikke vi mener, at man skal gaa tilbage til at lade det private Initiativ raade frit og uhindret.

Den højtærede Minister har Uret i, at han intet har udtalt angaaende Valglovens Forudsætning. De af hans Ord, jeg oplæste forleden, kan dog kun forstaaes saaledes, at Forsøget maa gøres paa en saadan Maade, at man ikke forvandler disse Valg til Valg i Enkeltmandskredse, at man ikke i Forvejen overalt, hvor de to Partier, Radikale og Socialdemokrater, ved at slaa sig sammen kan skabe en Majoritet, simpelt hen gør Valgene til Valg i Enkeltmandskredse og ikke bryder sig om Forudsætningerne. Hvis man vil praktisere Valgene paa den Maade, bliver der ingen loyal Prøve gjort paa Valglovens System, og saa vil Følgen deraf blive, at man allerede i næste Samling forlader dette System for at gaa over til et andet. Derom er der ingen Tvivl.

Endelig berørte Ministeren den Tanke, jeg havde fremsat om at nedsætte et Udvalg, der skulde have den Opgave at følge med og skaffe Oplysninger om Regeringens hele Ernæringspolitik og hele den vanskeligt gennemskuelige Virksomhed, som udfoldes af de mange Organer, og det syntes, som om Ministeren ikke havde noget særligt at indvende derimod. Men han aflivede rigtignok i samme Øjeblik Tanken ved at stille umulige Betingelser, nemlig at som Betingelse derfor skulde Finansudvalget give Afkald paa den Rolle, det har efter gammel Praksis her i Tinget, og som det er valgt til at udføre: at være det Udvalg, gennem hvilket de finansielle Bevillinger gaar. Hvis Ministeren vil knytte sin Medvirkning til at skabe det nævnte Udvalg til den Betingelse, at Finansudvalget skal give Afkald paa det, hvortil det er valgt, er det det samme som at sige Nej. Imidlertid kommer vi senere tilbage dertil, og det er til syvende og sidst en Sag, som afgøres her i Tinget.

Jeg skal saa til sidst gøre nogle Bemærkninger til den højtærede Konseilspræsident, som heldigvis talte i en helt

anden Tone end den højtærede Indenrigsminister. Han berørte nogle Udtalelser af mig om Kontrolministrenes Tilbagetræden og kunde ikke se Nødvendigheden deraf. Jeg har ikke ønsket at rejse nogen Debat om Kontrolministrenes Tilbagetræden og heller ikke om Tidspunktet, paa hvilket den bør ske. Det er noget, der vil blive drøftet i Ministeriet. Jeg har kun ønsket at sige det, som det er, at det har været og er en for vort Parti selvfølgelig Forudsætning, at en saadan Tilbagetræden finder Sted i rimelig Tid før Valget, og jeg er virkelig ikke i Stand til at se, hvorledes det kan være foreneligt med en Partiformands Stilling, naar han skal fungere som Partiformand før Valget, da at indtage en Ministerstilling som denne. Det kan være, at andre Partier ser anderledes paa Sagen, og naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) mener, at jeg har talt ogsaa paa hans Partis Vegne, saa tager han naturligvis fejl; det kunde ikke falde mig ind. Jeg har ønsket paa mit Partis Vegne at udtale dets Forudsætning; selvfølgelig er jeg intet Øjeblik faldet paa at tale paa det socialdemokratiske Partis Vegne.

Endelig kom den højtærede Konseilspræsident ind paa nogle faa Ord, jeg sagde om et Samlingsministerium. Jeg har udtalt, at det baade nu og tidligere stod for mig som det naturligste, at vi havde et virkeligt Samlingsministerium, hvad det nuværende Ministerium med dets Kontrolministre ikke er. Det bedrøvede mig at høre, hvor liden Sympati den højtærede Konseilspræsident havde for Tanken om et Samlingsministerium. Han betegnede det som en Plads for indbyrdes Kampe og Stridigheder og som noget, der kun var Betingelser for i ganske enkelte Øjeblikke. Naar det gjaldt om at tage en patriotisk Beslutning, kunde der være Plads for et Samlingsministerium, men ikke i det daglige, vanskelige Arbejde, som Krigssituationen foranlediger. Jeg tror, den højtærede Konseilspræsident tager fejl heri. Et Samlingsministerium er jo ikke og skal ikke være Stedet for indbyrdes Kampe og Stridigheder, men for indbyrdes Overenskomster og en fælles Holdning; og en saadan kan kun tilvejebringes i et virkeligt Samlingsministerium, hvor Partierne staa repræsenteret efter deres Styrke, og ikke i et Ministerium sammensat som det nuværende. Den højtærede Minister spurgte — for at begrunde sin Uvillie mod Tanken om et Samlingsministerium —: Hvad vilde vel være sket, hvis vi havde haft et Samlingsministerium nær op mod Valgene? Saa maatte dette Ministerium jo være sprængt,